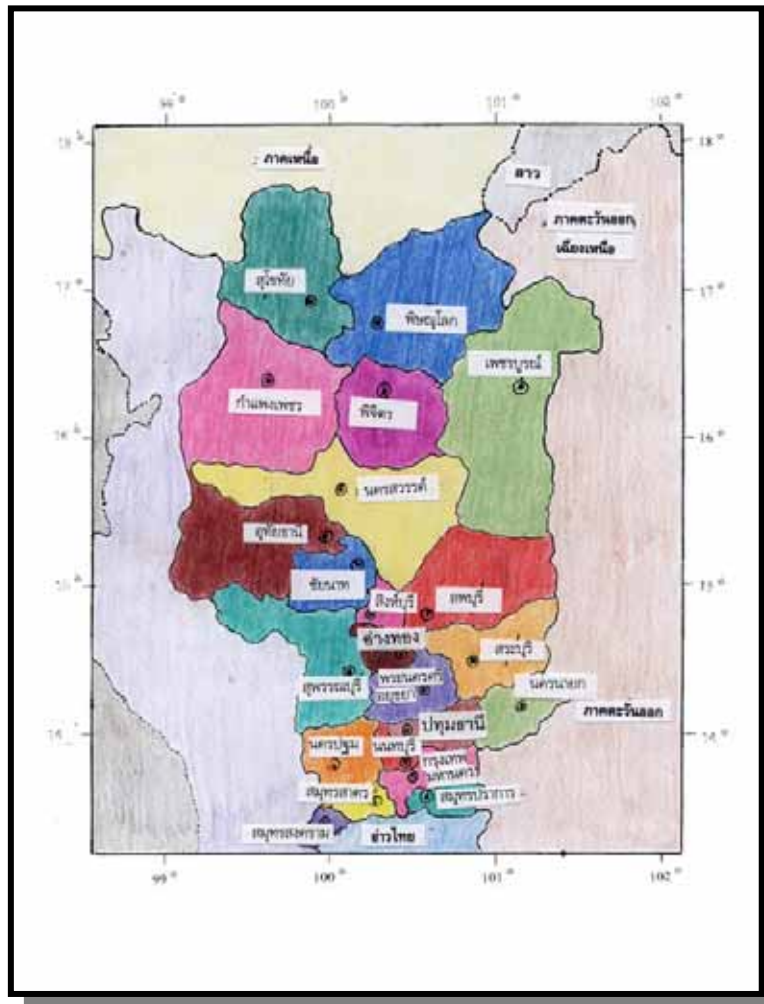

ภาคกลาง ของประเทศไทย

แผนที่แสดงการแบ่งภาคทางภูมิศาสตร์ของภาคกลาง

หนังสือเสริมประสบการณ์ "เมืองไทยน่ารู้" ตอนที่ 1 ภาคกลาง
โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

ขนาดของภาคกลาง

ภาคกลางมีพื้นที่ 91,795 ตารางกิโลเมตร มีขนาดพื้นที่กว้างเป็นอันดับที่สาม รองมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ มีจำนวนจังหวัด 22 จังหวัด ดังนี้

1. จังหวัดกำแพงเพชร	12. จังหวัดนนทบุรี
2. จังหวัดนครสวรรค์	13. จังหวัดปทุมธานี
3. จังหวัดพิจิตร	14. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. จังหวัดพิษณุโลก	15. จังหวัดลพบุรี
5. จังหวัดเพชรบูรณ์	16. จังหวัดสมุทรปราการ
6. จังหวัดสุโขทัย	17. จังหวัดสมุทรสงคราม
7. จังหวัดอุทัยธานี	18. จังหวัดสมุทรสาคร
8. กรุงเทพมหานคร	19. จังหวัดสระบุรี
9. จังหวัดชัยนาท	20. จังหวัดสิงห์บุรี
10. จังหวัดนครนายก	21. จังหวัดสุพรรณบุรี
11. จังหวัดนครปฐม	22. จังหวัดอ่างทอง

ที่ตั้งของภาคกลาง

ภาคกลางตั้งอยู่ที่ราบใหญ่ตอนกลางของประเทศ ระหว่างละติจูด 13-18 องศาเหนือ และลองจิจูด 98-101 องศาตะวันออก

จุดเหนือสุดของภาคกลาง	ได้แก่	อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
จุดใต้สุดของภาคกลาง	ได้แก่	อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
จุดตะวันออกสุดของภาคกลาง	ได้แก่	อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
จุดตะวันตกสุดของภาคกลาง	ได้แก่	อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องหมายประจำจังหวัด : ภาพกำแพงเมืองประดับเพชร ประดิษฐานอยู่ในรูปวงกลม

คำขวัญประจำจังหวัด

“กรุพระเครื่อง เมืองคนแกร่ง ศิลาแลงใหญ่ กล้วยไข่หวาน น้ำมันลานกระบือ”

สถานที่ที่น่าสนใจของจังหวัดกำแพงเพชร

อุทยานแห่งชาติแม่วงก์

มีพื้นที่ครอบคลุม 2 จังหวัดคือ จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดนครสวรรค์ เป็นหนึ่งในสี่ป่าตะวันตกที่มีพื้นที่ป่าสมบูรณ์ที่สุด ตั้งแต่จังหวัดตาก จนถึงจังหวัดกาญจนบุรี มีเนื้อที่

ประมาณ 558,750 ไร่ พื้นที่ทิศเหนือของอุทยานฯ ติดกับอุทยานแห่งชาติคลองลาน ทิศใต้ติดกับเขต
รักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งจังหวัดอุทัยธานี และทิศตะวันตกติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง
จังหวัดตาก ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2530 ป่าไม้ส่วนใหญ่ของ
อุทยานฯ ประกอบด้วย ป่าเบญจพรรณ ป่าดงดิบ และป่าเต็งรัง มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ และมีค่ามากมาย
เช่น สัก ประดู่ มะค่าโยง ยาง แดง เต็ง รัง นอกจากนี้ยังมีสัตว์ป่าที่หายาก เช่น ช้างป่า กระต๊อง เสือ
แก้ง หมี และนกต่างๆ มากกว่า 305 ชนิด ช่วงที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ฤดูหนาว
ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดกำแพงเพชร

การแกะสลักไม้

การแกะสลักไม้ เป็นผลงานภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดกำแพงเพชรด้านหัตถกรรม
อย่างหนึ่ง ซึ่งต้องใช้ฝีมือที่มีความละเอียด ประณีต สวยงาม เช่น แกะสลักเป็นรูปสัตว์ประเภทต่างๆ
แกะสลักโต๊ะ เก้าอี้ลายรูปมังกร กลุ่มแกะสลักไม้ อยู่ที่อำเภอคลองลาน และอำเภอปางศิลาทอง

จังหวัดนครสวรรค์

เครื่องหมายประจำจังหวัด : ภาพวิมานลอย

คำขวัญประจำจังหวัด

“เมืองสี่แคว แห่มังกร พักผ่อนบึงบอระเพ็ด ปลารสเด็ดปากน้ำโพ”

สถานที่ที่น่าสนใจของจังหวัดนครสวรรค์

บึงบอระเพ็ด

เป็นบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 132,737 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมือง อำเภอท่าตะโก และอำเภอชุมแสง ในอดีตบึงบอระเพ็ดได้ชื่อว่าเป็น “ทะเลเหนือ”

หรือ “จอมบึง” เพราะมีสัตว์และพันธุ์พืชน้ำอยู่มากมาย จากการสำรวจพบว่ามีสัตว์อาศัยอยู่ประมาณ 148 ชนิด พืช 44 ชนิด มีพันธุ์สัตว์ที่หายากได้แก่ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร ปลาเสือตอ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคม จะมีนกเป็ดน้ำ จำนวนมากอพยพมาที่บึงแห่งนี้ พื้นที่บางส่วนได้รับการประกาศให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า บึงบอระเพ็ดอยู่ในความดูแลของกองอนุรักษ์สัตว์ป่า กลางบึงมีตำหนักแพที่สร้างขึ้นเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จแปรพระราชฐาน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดนครสวรรค์

ข้าวเม่าทอด

การทำข้าวเม่าทอดของชาวบ้านของอำเภอเมืองนครสวรรค์และอำเภอโกรกพระ นิยมทำกันในเทศกาลออกพรรษา งานปิดทองไหว้พระ และงานแข่งเรือตามวัดต่างๆ เพราะเป็นช่วงที่มีข้าวเม่าออกมาใหม่ๆ ซึ่งมีกลิ่นหอม และเป็นฤดูที่กล้วยไข่ให้ผลผลิตพอดี

การทำข้าวเม่าแต่เดิมเริ่มจากการทำขนมสามเกลอโดยการใช้ข้าวเม่ากวนกับน้ำตาลปึกเป็นก้อนจำนวนสามก้อนขนาดเท่าๆ กัน และนำไปทอด โรยหน้าด้วยมะพร้าวขูด แล้วนำข้าวเม่านั้นมาพอกกับกล้วยไข่สุก จึงนำไปทอดในน้ำมัน ทำให้มีรสชาติหวานกรอบ เป็นที่นิยมของผู้บริโภคในครอบครัว

จังหวัดพิจิตร

เครื่องหมายประจำจังหวัด : ภาพสระน้ำและต้นโพธิ์

คำขวัญประจำจังหวัด

“ถิ่นประสูติพระเจ้าเสือ แข่งเรือยาวประเพณี พระเครื่องดีหลวงพ่อกเงิน เพลิดเพลินบึงสีไฟ
ศูนย์รวมใจหลวงพ่อกเพชร รสเด็ดส้มท่าข่อย ข้าวเจ้าอร่อยลือเลื่อง ตำนานเมืองชาละวัน”

สถานที่น่าสนใจของจังหวัดพิจิตร

บึงสีไฟ

บึงสีไฟ เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เป็นอันดับสามของประเทศไทย ลักษณะของบึงกว้างกลม นอกจากนี้ภายในสถานที่บึงสีไฟยังมีสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ที่ตกแต่งเป็นสวนมีทั้งไม้เล็กไม้ใหญ่ และรูปปั้นพญาชาละวัน ที่มีความยาวถึง 38 เมตรภายในตัวจระเข้ ยังมีห้องประชุมขนาด 25-30 ที่นั่ง นอกจากนี้บึงสีไฟยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองพิจิตร บึงสีไฟถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งแรกของจังหวัดพิจิตร

หนังสือเสริมประสบการณ์ "เมืองไทยน่ารู้" ตอนที่ 1 ภาคกลาง

โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดพิจิตร

การทำอุปกรณ์จับสัตว์น้ำทำจากไม้ไผ่

อุปกรณ์จับสัตว์น้ำที่ทำจากไม้ไผ่ ได้แก่

1. **ลอบ** เป็นอุปกรณ์ดักจับสัตว์น้ำที่ทำจากไม้ไผ่ นำมาถักด้วยเชือกเขา (ถ้าวัดชนิดหนึ่ง) มีขนาดถี่ห่างตามความต้องการที่จะดักจับปลา โดยนำไปดักขวางทางเดินของปลา ซึ่งผู้ที่มีความชำนาญจะสามารถรู้ได้ว่า ในบริเวณนั้นมีปลาอะไร มีปลาขนาดไหนผ่านบ้าง การดักปลาด้วยลอบนี้จะมีฝือกช่วยปิดกั้นทางเดินของปลา เพื่อบังคับให้ปลาเข้าลอบ
2. **ไซ** เป็นอุปกรณ์จับสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็ก ส่วนใหญ่มักใช้ดักจับปลากระดี่ ปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการทำไซให้มีรูปแบบต่างๆ กันออกไป ตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประดิษฐ์ และสภาพของท้องถิ่น เช่น การทำไซจากตาข่ายโลหะ ซึ่งทำง่าย และรวดเร็วกว่าทำด้วยไม้ไผ่ การดักก็ง่ายกว่า
3. **ลัน (อีลัน)** เป็นอุปกรณ์จับปลาไหล มีวิธีการทำโดยใช้ไม้ไผ่ที่แก่เต็มที่ขนาดความยาวประมาณ 3 – 5 ปล้อง ทะลุข้อกลางทั้งหมด ตรงข้อสุดท้ายเจาะรูเล็กๆ ไว้ สำหรับให้ปลาหายใจได้ ตรงปากทางเข้าจะทำกั้นปลาออก เวลาดักจะต้องหาเหยื่อล่อ เช่น กุ้ง หอย ปู

จังหวัดพิษณุโลก

เครื่องหมายประจำจังหวัด : ภาพพระพุทธชินราช

คำขวัญประจำจังหวัด

“พระพุทธชินราชงามเลิศ ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร สองฝั่งน่านล้วนเรือนแพ
หวานฉ่ำแพ้วกล้วยตาก ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา”

สถานที่ที่น่าสนใจของจังหวัดพิษณุโลก

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร หรือวัดใหญ่

หนังสือเสริมประสบการณ์ “เมืองไทยน่ารู้” ตอนที่ 1 ภาคกลาง
โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารหรือวัดใหญ่ เป็นวัดหลวงชั้นเอกชนิด “วรมหาวิหาร” ภายในวิหารของวัดเป็นที่ประดิษฐาน “พระพุทธชินราช” หรือชาวพิษณุโลก เรียกว่า “หลวงพ่อใหญ่” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยขนาดใหญ่ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พญาลิไท) โปรดให้สร้างขึ้นพร้อมกับพระพุทธชินสีห์ ที่ประดิษฐานอยู่ที่ วัดสุทัศน์เทพวราราม และพระศรีศาสดาที่ประดิษฐานอยู่วัดบวรนิเวศวิหาร

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลก

การทำเต้าเจี้ยวที่วังมะด่าน

เต้าเจี้ยว เป็นอาหารดั้งเดิมของชาวจีน แต่ก็เป็นที่นิยมในการบริโภคของครอบครัวไทยมาช้านาน ชาวบ้านที่บ้านวังมะด่าน ตำบลวังมะด่าน อำเภอรพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ให้ความสนใจและเรียนรู้วิธีการทำเต้าเจี้ยว ภายหลังจากดูทำนา ชาวบ้านจะปลูกถั่วเหลือง โดยการนำมาแปรรูป ผ่านขั้นตอนการผลิตและพัฒนากระบวนการผลิตจนได้เต้าเจี้ยวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

หนังสือเสริมประสบการณ์ “เมืองไทยน่ารู้” ตอนที่ 1 ภาคกลาง

โดยครูมาลัยวรรณ จันทร โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

เป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้บริโภครวมถึง ต่อมาได้รับการรับรองมาตรฐานผลผลิตจากสำนักงาน
คณะกรรมการอาหารและยาจากกระทรวงสาธารณสุข นับว่าการทำเต้าเจี้ยวเป็นผลงานจากภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นของชาวจังหวัดพิษณุโลก ที่ได้มีการพัฒนาอาชีพบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองได้
เป็นอย่างดี